

Συλλογή της Νομολογίας

Υπόθεση C-416/10

Jozef Krížan κ.λπ.
κατά

Slovenská inšpekcia životného prostredia

(αίτηση του Najvyšší súd Slovenskej republiky για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως)

«Άρθρο 267 ΣΛΕΕ — Αναίρεση δικαστικής αποφάσεως — Αναπομπή στο δικαστήριο που είχε εκδώσει την αναιρεθείσα απόφαση — Υποχρέωση συμμορφώσεως προς την αναιρετική απόφαση — Προδικαστική παραπομπή — Δυνατότητα — Περιβάλλον — Σύμβαση του Ωρχους — Οδηγία 85/337/ΕΟΚ — Οδηγία 96/61/ΕΚ — Συμμετοχή του κοινού στη διαδικασία λήψεως αποφάσεως — Δημιουργία χώρου υγειονομικής ταφής απορριμμάτων — Αίτηση αδειοδότησεως — Επιχειρηματικό απόρρητο — Μη γνωστοποίηση ενός εγγράφου στο κοινό — Συνέπειες για το κύρος της αφορώσας τον χώρο υγειονομικής ταφής απορριμμάτων αποφάσεως αδειοδότησεως — Νομιμοποίηση της καταστάσεως — Εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του σχεδίου — Τελική γνώμη προγενέστερη της προσχωρήσεως του κράτους μέλους στην Ένωση — Διαχρονική εφαρμογή της οδηγίας 85/337 — Ένδικο βοήθημα — Προσωρινά μέτρα — Αναστολή εκτελέσεως — Ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως — Δικαίωμα ιδιοκτησίας — Προσβολή»

Περίληψη — Απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 15ης Ιανουαρίου 2013

1. Προδικαστικά ερωτήματα — Παραδεκτό — Προϋποθέσεις — Ερωτήματα έχοντα σχέση με το υποστατό ή με το αντικείμενο της διαφοράς — Ερωτήματα ερμηνείας διατάξεων του δικαίου της Ένωσης οι οποίες έχουν άμεσο αποτέλεσμα — Σαφήνεια των εφαρμοστέων εθνικών διατάξεων — Δεν ασκεί επιρροή
(Άρθρο 267 ΣΛΕΕ)
2. Προδικαστικά ερωτήματα — Παραπομπή ζητήματος στο Δικαστήριο — Ζήτημα τεθέν αυτεπαγγέλτως από το εθνικό δικαστήριο — Επιτρέπεται
(Άρθρο 267 ΣΛΕΕ)
3. Προδικαστικά ερωτήματα — Παραπομπή ζητήματος στο Δικαστήριο — Υποχρέωση παραπομπής — Εθνικός δικαστής αποφαινόμενος κατόπιν αναπομπής από το συνταγματικό δικαστήριο — Υποχρέωση να λύσει τη διαφορά ακολουθώντας τη νομική θέση που διατυπώθηκε από το συνταγματικό δικαστήριο — Δεν ασκεί επιρροή
(Άρθρο 267 § 3 ΣΛΕΕ)

4. Προδικαστικά ερωτήματα — Παραπομπή ζητήματος στο Δικαστήριο — Υποχρέωση παραπομπής — Δυνατότητα ασκήσεως, ενώπιον του συνταγματικού δικαστηρίου, ενδίκου μέσου κατά των αποφάσεων του αιτούντος δικαστηρίου — Ένδικο μέσο περιοριζόμενο στην εξέταση προσβολής των δικαιωμάτων και ελευθεριών που εγγυάται το εθνικό Σύνταγμα ή διεθνής σύμβαση — Δεν ασκεί επιρροή
(Άρθρο 267 § 3 ΣΛΕΕ)
 5. Περιβάλλον — Ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρυπάνσεως — Οδηγία 96/61 — Συμμετοχή του κοινού στη διαδικασία λήψεως αποφάσεως — Διαδικασία αδειοδοτήσεως εγκαταστάσεως — Υποχρέωση διασφάλισης προσβάσεως στις σχετικές πληροφορίες — Έκταση
(Σύμβαση του Ωρχους, άρθρο 6· οδηγία 91/414 του Συμβουλίου, άρθρο 15 και παράρτημα V)
 6. Περιβάλλον — Ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρυπάνσεως — Οδηγία 96/61 — Συμμετοχή του κοινού στη διαδικασία λήψεως αποφάσεως — Υποχρέωση διασφάλισης προσβάσεως στις σχετικές πληροφορίες — Όρια — Λόγοι ικανοί να δικαιολογήσουν άρνηση παροχής πληροφοριών σχετικών με το περιβάλλον — Κατασκευή εγκαταστάσεως emπίπτουσας στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας — Εμπιστευτικότητα των εμπορικών ή βιομηχανικών πληροφοριών — Έκταση
(Οδηγία 2003/4 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρο 4 §§ 2, εδ. 1, στοιχείο δ', και 4· οδηγία 96/61 του Συμβουλίου, άρθρο 15 § 4)
 7. Περιβάλλον — Ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρυπάνσεως — Οδηγία 96/61 — Συμμετοχή του κοινού στη διαδικασία λήψεως αποφάσεως — Υποχρέωση διασφάλισης της προσβάσεως στις σχετικές πληροφορίες — Νομιμοποίηση αδικαιολόγητης αρνήσεως παροχής προσβάσεως στις εν λόγω πληροφορίες — Προϋποθέσεις
(Σύμβαση του Ωρχους, άρθρο 6· οδηγία 96/61 του Συμβουλίου, άρθρο 15 και παράρτημα V)
 8. Περιβάλλον — Εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων στο περιβάλλον — Οδηγία 85/337 — Διαχρονική εφαρμογή — Επίσημη αίτηση αδειοδοτήσεως σχεδίου υποβληθείσα πριν από την ημερομηνία λήξεως της προθεσμίας για τη μεταφορά της οδηγίας — Μη δυνατότητα εφαρμογής της οδηγίας
(Οδηγία 85/337 του Συμβουλίου)
 9. Περιβάλλον — Ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρυπάνσεως — Οδηγία 96/61 — Δικαίωμα προσφυγής κατά αποφάσεως αδειοδοτήσεως — Δυνατότητα να ζητηθεί να διατάξει δικαστήριο ή το αρμόδιο εθνικό όργανο προσωρινά μέτρα
(Οδηγία 96/61 του Συμβουλίου, άρθρα 4 και 15α)
 10. Περιβάλλον — Ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρυπάνσεως — Οδηγία 96/61 — Ακύρωση από τον εθνικό δικαστή αποφάσεως αδειοδοτήσεως εκδοθείσας κατά παράβαση της οδηγίας — Προσβολή του δικαιώματος ιδιοκτησίας — Δεν υφίσταται (Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 17· Σύμβαση του Ωρχους, άρθρο 9 §§ 2 και 4· οδηγία 96/61 του Συμβουλίου, άρθρο 15α)
1. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψεις 53-56, 58-60)

2. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψεις 64-66)

3. Το άρθρο 267 ΣΛΕΕ πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι εθνικό δικαστήριο, του οποίου οι αποφάσεις δεν υπόκεινται σε ένδικα μέσα εσωτερικού δικαίου υπό την έννοια του τρίτου εδαφίου του εν λόγω άρθρου, έχει την υποχρέωση να υποβάλει αυτεπαγγέλτως στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως ακόμη και όταν αποφαινεται κατόπιν αναπομπής μετά την αναίρεση της πρώτης αποφάσεώς του από το συνταγματικό δικαστήριο του οικείου κράτους μέλους και ακόμη και όταν εθνικός κανόνας επιβάλλει σε αυτό να λύσει τη διαφορά ακολουθώντας τη νομική θέση που διατυπώθηκε από το τελευταίο δικαστήριο.

Πράγματι, η ύπαρξη εθνικού δικονομικού κανόνα δεν δύναται να θέσει υπό αμφισβήτηση τη δυνατότητα των εθνικών δικαστηρίων να υποβάλλουν στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως όταν έχουν αμφιβολίες σχετικά με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης. Κατά συνέπεια, κανόνας εθνικού δικαίου, βάσει του οποίου οι εκτιμήσεις ανωτέρου δικαστηρίου δεσμεύουν άλλο εθνικό δικαστήριο, δεν δύναται να αφαιρέσει από το τελευταίο δικαστήριο τη δυνατότητα να θέσει στο Δικαστήριο ζητήματα ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης το οποίο αφορούν οι νομικές αυτές εκτιμήσεις. Πράγματι, πρέπει να είναι ελεύθερο, αν κρίνει ότι η νομική εκτίμηση που έγινε σε ανώτερο βαθμό δύναται να το οδηγήσει στην έκδοση αποφάσεως αντίθετης προς το δίκαιο της Ένωσης, να θέσει στο Δικαστήριο τα ζητήματα που το απασχολούν.

(βλ. σκέψεις 67, 68, 73, διατακτ. 1)

4. Η δυνατότητα ασκήσεως, ενώπιον του συνταγματικού δικαστηρίου του οικείου κράτους μέλους, ενδίκου μέσου κατά των αποφάσεων εθνικού δικαστηρίου, περιοριζομένου στην εξέταση ενδεχόμενης προσβολής των δικαιωμάτων και ελευθεριών που εγγυάται το εθνικό Σύνταγμα ή διεθνής σύμβαση, δεν καθιστά δυνατό να θεωρηθεί ότι το εθνικό αυτό δικαστήριο δεν δύναται να χαρακτηριστεί ως δικαστήριο του οποίου οι αποφάσεις δεν υπόκεινται σε ένδικα μέσα εσωτερικού δικαίου υπό την έννοια του άρθρου 267, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ. Κατά συνέπεια, ένα τέτοιο δικαστήριο οφείλει να υποβάλει στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως όταν διαπιστώσει ότι η ουσία της διαφοράς περιλαμβάνει ζήτημα που εμπίπτει στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 267 ΣΛΕΕ.

(βλ. σκέψη 72)

5. Η οδηγία 96/61, σχετικά με την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρυπάνσεως, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 166/2006, επιβάλλει να έχει το ενδιαφερόμενο κοινό πρόσβαση σε πολεοδομική απόφαση όταν αυτή περιέχει σχετικές πληροφορίες υπό την έννοια του παραρτήματος V της οδηγίας, και τούτο από την έναρξη της διαδικασίας αδειοδοτήσεως της περί ης πρόκειται εγκαταστάσεως.

(βλ. σκέψεις 79, 91, διατακτ. 2)

6. Η οδηγία 96/61, σχετικά με την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρυπάνσεως, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 166/2006, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν επιτρέπει στις αρμόδιες εθνικές αρχές να αρνηθούν στο ενδιαφερόμενο κοινό οποιαδήποτε πρόσβαση, έστω και μερική, σε απόφαση με την οποία μια δημόσια αρχή αδειοδοτεί, με γνώμονα τους εφαρμοστέους πολεοδομικούς κανόνες, την κατασκευή εγκαταστάσεως εμπίπτουσας στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας, στηριζόμενες στην προστασία της εμπιστευτικότητας των εμπορικών ή βιομηχανικών πληροφοριών που προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο ή από το δίκαιο της Ένωσης για να προστατευθεί θεμιτό οικονομικό συμφέρον, λαμβανομένης υπόψη ειδικά της σημασίας του τόπου ασκήσεως της μιας ή της άλλης από τις δραστηριότητες που αφορά η οδηγία 96/61.

Ακόμη και αν υποτεθεί ότι ορισμένα στοιχεία που περιλαμβάνονται στο αιτιολογικό πολεοδομικής αποφάσεως δύναται να περιέχουν εμπιστευτικές εμπορικές ή βιομηχανικές πληροφορίες, η προστασία της εμπιστευτικότητας τέτοιων πληροφοριών δεν δύναται να χρησιμοποιηθεί κατά παράβαση του άρθρου 4, παράγραφος 4, της οδηγίας 2003/4, για την πρόσβαση του κοινού σε περιβαλλοντικές πληροφορίες, προκειμένου να μη παρασχεθεί στο ενδιαφερόμενο κοινό οποιαδήποτε πρόσβαση, έστω και μερική, στην πολεοδομική απόφαση σχετικά με την κατασκευή της επίμαχης στην κύρια δίκη εγκαταστάσεως.

(βλ. σκέψεις 82, 83, 91, διατακτ. 2)

7. Η οδηγία 96/61, σχετικά με την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρυπάνσεως, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 166/2006, ερμηνευόμενη με γνώμονα τις αρχές της αποτελεσματικότητας και της ισοδυναμίας και το άρθρο 6 της Συμβάσεως για την πρόσβαση σε πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη σε θέματα περιβάλλοντος (Συμβάσεως του Ώρχους), δεν αποκλείει τη δυνατότητα όπως μια αδικαιολόγητη άρνηση να τεθεί κατά τη διάρκεια πρωτοβάθμιας διοικητικής διαδικασίας στη διάθεση του ενδιαφερόμενου κοινού μια πολεοδομική απόφαση, όταν θεωρείται ότι η απόφαση αυτή περιέχει σχετικές πληροφορίες υπό την έννοια του παραρτήματος V της οδηγίας, νομιμοποιηθεί κατά τη διάρκεια δευτεροβάθμιας διοικητικής διαδικασίας, υπό την προϋπόθεση, αφενός, ότι το εθνικό δίκαιο επιτρέπει τη θεραπεία των ανάλογων διαδικαστικών πλημμελειών εσωτερικής φύσεως κατά τη διάρκεια της δευτεροβάθμιας διοικητικής διαδικασίας και, αφετέρου, ότι όλες οι επιλογές και λύσεις είναι ακόμη δυνατές και η νομιμοποίηση σε αυτό το στάδιο της διαδικασίας εξακολουθεί να παρέχει στο ενδιαφερόμενο κοινό τη δυνατότητα να επηρεάσει πραγματικά την έκβαση της διαδικασίας λήψεως αποφάσεως.

(βλ. σκέψεις 79, 86-91, διατακτ. 2)

8. Η αρχή της υποβολής σε περιβαλλοντική αξιολόγηση των σχεδίων που δύναται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον δεν έχει εφαρμογή στις περιπτώσεις όπου η ημερομηνία της επίσημης υποβολής της αιτήσεως αδειοδοτήσεως ενός σχεδίου είναι προγενέστερη της ημερομηνίας λήξεως της προθεσμίας για τη μεταφορά της οδηγίας 85/337, για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον.

Στην περίπτωση κατά την οποία η εθνική διαδικασία που καθιστά δυνατό να χορηγηθεί στον κύριο του έργου η άδεια να αρχίσει τις εργασίες υλοποιήσεως του σχεδίου του έχει διάφορα διαδοχικά στάδια και, επομένως, η άδεια υπό την έννοια της οδηγίας 85/337 δύναται να αποτελείται από συνδυασμό περισσότερων χωριστών αποφάσεων, η ημερομηνία επίσημης υποβολής της αιτήσεως αδειοδοτήσεως του σχεδίου είναι η ημέρα κατά την οποία ο κύριος του έργου υπέβαλε αίτηση να κινήθει το πρώτο στάδιο της διαδικασίας.

(βλ. σκέψεις 94, 103)

9. Το άρθρο 15α της οδηγίας 96/61, σχετικά με την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρυπάνσεως, έχει την έννοια ότι τα μέλη του ενδιαφερόμενου κοινού πρέπει να μπορούν, στο πλαίσιο της προσβάσεως που προβλέπεται από τη διάταξη αυτή, να ζητήσουν από το αρμόδιο δικαστήριο, ή από το αρμόδιο ανεξάρτητο και αμερόληπτο όργανο που έχει συσταθεί νομοθετικά, να διατάξει προσωρινά μέτρα ικανά να αναστείλουν προσωρινά την εφαρμογή μιας άδειας υπό την έννοια του άρθρου 4 της οδηγίας αυτής εν αναμονή της οριστικής αποφάσεως που πρόκειται να εκδοθεί.

(βλ. σκέψη 110, διατακτ. 3)

10. Απόφαση εθνικού δικαστή, εκδοθείσα στο πλαίσιο εθνικής διαδικασίας θέτουσας σε εφαρμογή τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το άρθρο 15α της οδηγίας 96/61, σχετικά με την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρυπάνσεως, και από το άρθρο 9, παράγραφοι 2 και 4, της Συμβάσεως για

την πρόσβαση σε πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη σε θέματα περιβάλλοντος (Συμβάσεως του Όρχους) και ακυρώνουσα άδεια χορηγηθείσα κατά παράβαση των διατάξεων της εν λόγω οδηγίας, δεν δύναται, αυτή καθ' εαυτήν, να αποτελέσει αδικαιολόγητη προσβολή του δικαιώματος ιδιοκτησίας του φορέα εκμεταλλεύσεως το οποίο αναγνωρίζεται από το άρθρο 17 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

(βλ. σκέψη 116, διατακτ. 4)